

Sygn. akt: XI Ns 998/17

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu XI Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Jolanta Sikorska
-----------------	----------------------

Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Mirosława Prusaczyk
--------------	--

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2018 r. w Toruniu na rozprawie

sprawy z wniosku J. K.

z udziałem (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W., Asekuracja Sp z o.o. w S. i P. K.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych braku oświadczenia o odrzuceniu spadku po T. K.

postanawia:

zatwierdzić oświadczenie J. K. o uchyleniu się od skutków prawnych braku oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu T. K. zmarłym 18 stycznia 2016 r. w T., ostatnio stale zamieszkałym w T..

Sygn. akt XI Ns 998/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. K. złożył wniosek o odrzucenie spadku wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia tego oświadczenia potraktowany jako wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu T. K., zmarłym w T. 18 stycznia 2016 roku, ostatnio stale zamieszkałym w T.. W uzasadnieniu wskazał, iż nie utrzymywał ze zmarłym kontaktu, a o jego śmierci dowiedział się od Policji. W związku z tym nie miał wiedzy o jego zobowiązaniach finansowych, nie posiadał również wiedzy o postępowaniu spadkowym. Z tego też powodu nie złożył oświadczenia o odrzuceniu spadku w terminie. Dopiero teraz, półtora roku po śmierci ojca dowiedział się długach, które ten pozostawił po sobie.

Postanowieniem z dnia 13 września 2017 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W..

W odpowiedzi na wniosek uczestnik (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. wniósł o oddalenie wniosku, odrzucenie oświadczenia wnioskodawcy o odrzuceniu spadku oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W ocenie uczestnika wnioskodawca nie udowodnił, że nie ponosi winy za niezgłoszenie właściwego wniosku w terminie.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2017 roku do udziału w sprawie została wezwana jako uczestnik (...) spółka z o.o. w S.. W odpowiedzi na wniosek wniosła o oddalenie wniosku J. K. oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów

postępowania. W jej ocenie postawa wnioskodawcy przemawia za uznaniem, iż niezłożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku spowodowane jest nie błędem istotnym, a lekkomyślnością. Wnioskodawca nie podjął żadnych czynności mających na celu ustalenie składników spadku, pomimo braku ku temu jakichkolwiek przeszkód – powinien on przejrzeć rzeczy zmarłego, gdzie mogły znajdować się dokumenty pożyczkowe oraz dotyczące egzekucji komorniczej.

Sąd ustalił, co następuje:

T. K. zmarł 18 stycznia 2016 roku w T., ostatnio przed śmiercią stale zamieszkiwał w T.. W chwili śmierci był rozwiedziony. Pozostawił syna J. K..

dowód: odpis aktu zgonu T. K. k. 5, odpis aktu urodzenia J. K. k. 6,

T. K. zawarł umowę z (...) Bank S.A. o usługi bankowe, powstałą w ten sposób wierzytelnością nabył (...) Wierzytelności Niestandardowy Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W.. Zaciągnął również pożyczkę w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G.. Wierzytelność ta została przelana na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S..

dowód: wezwania do zapłaty k. 18, 20, 38)

Wnioskodawca od ok. 12 lat nie utrzymywał kontaktu z ojcem. Był on osobą o trudnym charakterze, konfliktową, nadużywał również alkoholu. Według jego wiedzy przed 2005 rokiem, kiedy przestał odwiedzać mieszkanie rodziców, na zmarłym nie ciążyły żadne długi. Niw wiedział jednak czy po tej dacie na ojcu ciążyły jakiegokolwiek zobowiązania finansowe, aż do czerwca 2017 roku kiedy to otrzymał wezwanie do zapłaty.

dowód: zeznania J. K. k. 45 – 46

Dnia 25 stycznia 2018 roku J. K. złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku po T. K..

dowód: protokół z dnia 25.01.2018 k. 73

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie odpisów aktów stanu cywilnego, zeznań wnioskodawcy, oraz dokumentów przedłożonych w sprawie.

Za w pełni wiarygodne uznano zgromadzone w sprawie dokumenty, gdyż ich prawdziwość i rzetelność nie została zakwestionowana przez uczestników postępowania, a i Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do kwestionowania ich prawdziwości, również zeznania wnioskodawcy nie wzbudziły wątpliwości Sądu, gdyż były spójne i logiczne.

Zgodnie z art. 1019 § 1 k.c. jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

- 1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem;
- 2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

§ 2. Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

§ 3. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

Stosownie do treści cytowanego przepisu działanie spadkobiercy pod wpływem błędu stanowi przesłankę uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Przy ocenie istnienia błędu należy stosować ogólne przepisy kodeksu cywilnego. Z przepisów ogólnych dotyczących wad oświadczeń woli

wynika, iż błąd spadkobiercy, który nie złożył w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku musi dotyczyć treści czynności prawnej (art. 84 § 1 zd. 1 k.c.) oraz musi być obiektywnie i subiektywnie istotny (art. 84 § 2 k.c.). Ponadto zgodnie z treścią art. 88 § 2 k.c. uchylenie się od skutków prawnych działania pod wpływem błędu może nastąpić jedynie w terminie rocznym od jego wykrycia.

Błąd co do treści czynności prawnej może być np. błędem co do tytułu powołania do dziedziczenia, osoby spadkodawcy, przedmiotu spadku. J. K. pozostawał w ocenie Sądu w błędzie co do przedmiotu spadku (istnienia długów spadkowych) – przez co nie złożył w terminie oświadczeń o odrzuceniu spadku, pozostając w błędnym przekonaniu, że spadkodawca nie pozostawił po sobie długów spadkowych.

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić jedynie błąd prawnie doniosły (istotny), tzn. błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby spadkobierca, który nie złożył w terminie oświadczenia spadkowego, nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, złożyłby takie oświadczenie w terminie (art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 2 k.c.). W orzecznictwie zaznacza się przy tym, iż błędem takim nie jest nieznanostwo przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego (post. SN z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04). Za błąd istotny spadkobiercy uznać należy brak wiedzy o stanie spadku, mimo podjęcia właściwych i możliwych działań, zmierzających do ustalenia rzeczywistego stanu spadku. O błędzie co do przedmiotu spadku można więc mówić wtedy, gdy brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego nie jest wynikiem braku staranności po stronie spadkobiercy, czy też inaczej, gdy "błąd jest usprawiedliwiony okolicznościami sprawy" (post. SN z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 85/11).

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż błąd wnioskodawcy jest uzasadniony okolicznościami sprawy – nie utrzymywał on ze zmarłym kontaktu, nie miał więc wiedzy o sposobie życia przez niego prowadzonym. Podstawą założenia o niedołożeniu należytej staranności powinno być ustalenie, jakich konkretnych starań, w okolicznościach sprawy, można było wymagać od wnioskodawcy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 172/12), podkreśla się przy tym, że oddzielne zamieszkiwanie i sporadyczne kontakty są okolicznościami utrudniającymi możliwość dowiedzenia się o istnieniu długów spadkowych. W przedmiotowej sprawie wnioskodawca nie posiadał praktycznie żadnego kontaktu ze zmarłym, tym samym nie sposób oczekiwać od niego wiedzy o jego zobowiązaniach finansowych. Trudno też wymagać aby spadkobierca „profilaktycznie” (na wszelki wypadek) odrzucał spadek, skoro nie ma on świadomości, że w jego skład wchodzi długi spadkowe. Okoliczności sprawy uzasadniają przyjęcie, że gdyby J. K. wiedział o istnieniu długów spadkowych, złożyłby oświadczenia o odrzuceniu spadku, zatem jego błąd co do przedmiotu spadku należy ocenić jako błąd prawnie doniosły.

O tym, że w skład spadku wchodzi długi spadkowe wnioskodawca dowiedział się dopiero w na początku czerwca 2017 roku. Wtedy też otrzymał wezwania do zapłaty, zawierające informacje o zobowiązaniach, które pozostawił po sobie spadkodawcy. Do tego momentu nie dochodziły do niego żadne informacje o jego zadłużeniu. Wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku złożył 8 czerwca 2017 roku. Wynika stąd, iż zachowany został przewidziany w art. 88 § 2 k.c. roczny termin do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku

W związku z powyższym Sąd zatwierdził oświadczenie J. K. o uchyleniu się od skutków prawnych braku oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu T. K. zmarłym 18 stycznia 2016 roku w T., ostatnio stale zamieszkałym w T. na podstawie art. 1019 § 1, 2 i 3 k.c. w zw. z art. 84 § 1 i 2 k.c. oraz art. 88 § 2 k.c.

O kosztach postanowiono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od wyrażonej w przepisie tym zasady, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. W doktrynie i orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że w postępowaniu nieprocesowym nie ma "pojedyńku" dwóch przeciwstawnych stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. Co prawda na mocy art. 520 § 2 jeżeli uczestnicy są w

różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. W niniejszym postępowaniu nie można jednak doszukiwać się sprzeczności interesów pomiędzy wnioskodawcą a uczestnikami, gdyż wszyscy oni są wspólnie zainteresowani w prawidłowym ustaleniu kręgu spadkobierców po T. K..